

6. Довлатов Ш., Савченко А., Саленко А. Кримінальна відповідальність за перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023, № 2 (76). С. 91-95. DOI: <https://doi.org/10.241444/2307-3322.76.2.15>;

7. Звенигородський О., Кізюн О. Поняття перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2022, № 4. С. 156-161. DOI: <https://doi.org/10.32782/39221334>;

8. Остапенко К. Деякі питання кваліфікації діянь, передбачених ст. 426-1 Кримінального кодексу України. Електронний депозитарій Національного авіаційного університету. URL: <https://er.nau.edu.ua>;

9. Бантишев О. Службовий злочин: Навчальний посібник. Київ, 1996. 46 с.;

10. Коржинський М. Кваліфікація злочинів: Навчальний посібник. Київ. Атіка, 2007. 592 с.

Лопатюк Дар'я Юрївна,

здобувач ступеня вищої освіти магістра
навчально-наукового інституту № 2

Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: **Приходько Юрій**

Павлович, доцент кафедри

криміналістичного забезпечення та судових
експертиз навчально-наукового інституту

№2 Національної академії внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

**ЦИФРОВА КРИМІНАЛІСТИКА, НОВА ТЕНДЕНЦІЯ В УКРАЇНІ
ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ**

Сьогодні використання цифрових технологій – це не просто технологічний тренд, чи тимчасове захоплення, а фактично третя комп'ютерна ера, що ґрунтується на технологічних інноваціях і передових технологіях цифровізації. У цьому контексті цифровізація стає найважливішим чинником економічного зростання будь-якої країни і загалом є сучасною тенденцією розвитку суспільства, забезпечуючи майже всю цінність та інноваційність національного цифрового сектору. Очевидно, що процес цифровізації став новою реальністю для майбутнього розвитку розвинених країн Європи та світу, зокрема й України, яка обрала європейський вектор розвитку.

Цифрова інформація, як невід’ємний атрибут сучасної злочинної й діяльності органів кримінальної юстиції, визначає перспективи подальшого розвитку юридичної науки, у тому числі й криміналістики. Цифрова реальність сьогодення пов’язана із появою нових форм злочинності – кіберзлочинів, інформаційного шахрайства, великою кількістю кібернетичних атак на різні підприємства та установи, в тому числі, і державні бази даних [1, с. 41].

Серед нових викликів особливо шокуючою і безпрецедентною подією є широкомасштабне вторгнення російських військ в Україну з 24 лютого 2022 року.

Перед системою органів досудового розслідування, прокуратури, органами кримінальної юстиції постають нові виклики, пов’язані із необхідністю швидкого, всебічного та якісного документування, збирання доказової бази масових кримінальних порушень міжнародного гуманітарного права [2, с. 188–190].

Данні обставини посилюють навантаження на судові та правоохоронні органи, які відповідають за гарантування безпеки в містах і селищах, а також на слідчих і прокурорів, яким доручено виявляти й документувати факти та наслідки воєнних злочинів.

Як показує практика, в сучасних умовах російсько-української війни традиційні криміналістичні засоби та форми збирання доказів воєнних злочинів можуть працювати обмежено через небезпеку для всіх учасників слідчих (розшукових) дій, а також через неможливість безпосереднього доступу до місця події. Тому виникає потреба у пошуку в мережі Інтернет, соціальних мережах, телеграм-каналах та інших відкритих джерелах інформації, тобто широкого застосування інструментів цифрової криміналістики, які суттєво розширюють можливості виявлення, документування та розслідування воєнних злочинів, що вчинюються окупаційними військами РФ на території України [3].

У воєнних реаліях центральне місце для збирання доказів воєнних злочинів у цифровій криміналістиці посіли технології штучного інтелекту. Так, у ситуації повномасштабної агресії інструменти цифрової криміналістики значно допомагають у виявленні, розкритті та розслідуванні воєнних злочинів.

Саме завдяки інструментам цифрової криміналістики та даних з відкритих джерел було встановлено факти масових вбивств, воєнних злочинів, які було вчинено у містах Київської області у період з 27 лютого 2022 р. по 31 березня 2022 р. Збройні сили України, звільнивши місто Буча, знайшли велику кількість тіл цивільних громадян, що лежали просто на дорогах. Після оприлюднення кадрів з

цими тілами російська влада почала просувати ідею, що це постанова і тіла були підкинуті після звільнення міста. Проте супутникові знімки допомогли довести, що тіла з'явилися саме під час російської окупації. У цьому контексті не можна також забувати про масові поховання людей. Оскільки вони, здебільшого, знаходяться на тимчасово окупованих територіях і до них немає доступу – цифрова криміналістика, а саме аналіз та порівняння супутникових знімків, може суттєво допомогти у встановленні винних. Так відбулося і з масовим похованням біля церкви святого Андрія в Бучі, що було зафіксоване на супутникових знімках Махаг [4].

Різні типи нейронних мереж можна використовувати для вирішення різних завдань щодо поліпшення якості зображення, наприклад, для видалення шуму, відновлення зображень із високою роздільною здатністю з даних зображень із низьким розширенням (супер-розширення)[5].

Використання фото і відеозйомки в кримінальному розслідуванні сприяє не тільки розширенню доказової бази, а й її стабілізації. Під час вивчення фотографій і відеозаписів проводять різноманітні операції з поліпшення якості окремих кадрів зображення або відеозапису, наприклад, видалення шумів або відновлення зображення з високою роздільною здатністю з даних зображення з низькою роздільною здатністю (супер-розширення).

Таким чином, у цьому контексті активізація досліджень ролі цифрової криміналістики у виявленні та розслідуванні воєнних злочинів, скоєних російською федерацією на території України, є перспективним стратегічним напрямом розвитку сучасної криміналістики та потребує подальших наукових пошуків, а також питання застосування можливостей штучного інтелекту в судовій експертизі є актуальним і потребує не лише подальших ретельних наукових досліджень, а й юридичного та методичного супроводу.

Список використаних джерел

1. Тимошенко, Ю., Кисленко, Д. Правоохоронна система в епоху діджиталізації. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Юридичні науки, (1 (59), 2022, 40–45. С. 41.
2. Шевчук В. М. Роль криміналістики у підвищенні ефективності розслідування воєнних злочинів, вчинених військовослужбовцями РФ в Україні. Науковий збірник "InterConf", (122): Перша Міжнародна наукова конференція "Різноманітність та інклюзія в науковому просторі" (26-28 серпня 2022 р.). Варшава, 2022. С. 187-195.

3. Латиш, К. В. Криміналістичний аналіз кібернетичних засобів вчинення злочинів. С. 153-165.

4. Мамедов Г. Цифрова криміналістика. Як це допомогло зібрати докази злочинів у Бучі?: <https://nv.ua/ukr/opinion/viyna-v-ukrajini-yak-cifrova-kriminalistika-vikrivaye-zlochini-rf-v-ukrajini-novini-ukrajini-50248411.html>

5. Кожем'яко В. П., Павлов С. В., Станчук К. І. Оптико-електронні методи і засоби для обробки та аналізу біомедичних зображень: (монографія). Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2016. 203 с.

Малярчук Оксана Миколаївна,
аспірант кафедри криміналістичного
забезпечення та судових експертиз
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ

АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ». КРИТЕРІЇ ВІДНЕСЕННЯ ПРЕДМЕТІВ ДО ЮВЕЛІРНИХ ВИРОБІВ

Надмірна увага людей до ювелірних виробів зародилась з тих часів, коли людям стали доступні дорогоцінні метали. Звернувшись до історії, можна прослідкувати, що вже з давніх давен ювелірні вироби виступали символом (показником) статусності, розкоші, багатства, становища у суспільстві. Це пов'язано з тим, що такі вироби виготовлялись з дорогоцінних матеріалів, з розмахом оздоблювались дорогоцінним камінням та різноманітними способами художньої обробки. Такі вироби могли дозволити собі монархи, члени знатних сімей, чиновники, представники влади.

Вивченням такого явища як ювелірне мистецтво у своїх роботах займались Л. Пасічник «Кримськотатарське ювелірне мистецтво: традиції та сучасний стан» [3] та «Ювелірне мистецтво України ХХ – початку ХХІ століття (історія, стилістика, персоналії)» [4], Ю. Сабадаш, Ю. Нікольченко «Особливості ювелірного мистецтва Київської Русі (скарби Х-ХІІІ ст. з Рівненщини)» [5], Н. Сапфірова «Ювелірна справа Й. Маршака в художній культурі кінця ХІХ – початку ХХ століття» [6], С. Триколенко «Новітнє ювелірне мистецтво – бісерні прикраси з використанням натуральних каменів від Baronessainred» [7] та «Використання мінералів природних форм в ювелірних виробках Андрія Комарова» [8], Б. Шумилович, О. Івасюта, О. Петрів «Історія ювелірної справи в Україні» [9], S. Shokrpour, Z. Mehdipour Moghaddam, «Analysis of Contemporary Indian Jewelry with the Dialogism approach of Mikhail Bakhtin» [10], N. L. Wicker